

UN PANDANTIV DIN SCOICĂ ȘI O UNEALTĂ PENTRU PRELUCRAT OSUL DESCOPERITE ÎN AȘEZAREA GUMELNIȚA A1 DE LA ÎNSURĂȚEI - „POPINA II”

Stăncă PANDREA,
Viorel STOIAN,
Costin CROITORU

Așezarea Gumelnița A1 de la Însurăței - „Popina II” a fost identificat pe o popină (martor de eroziune), este situată în lunca inundabilă a Călmățuiului și se află foarte aproape de așezarea Gumelnița A2 de pe „Popina I” de la Însurăței (Pandrea et al. 1999) (Fig. 1).

În campaniile 2004 - 2005 am cercetat o locuință de suprafață, iar printre pereții prăbușiți ai acesteia am descoperit unelte și fragmente de unelte din os, piatră cioplită, piatră șlefuită, vase și fragmente de vase Gumelnița A1 în asociație cu fragmente de vase Precucuteni II-III (Pandrea, Vernescu 2005: 264-265, fig. 2-6).

Cercetările din anul 2005 au scos la iveală două obiecte foarte interesante, care au fost descoperite printre resturi de pereți prăbușiți pe podina locuinței L2. Este vorba de un pandantiv din scoică și de o unealtă din piatră utilizată, foarte probabil, la confecționarea uneltelor din os.

1. Pandantiv din scoică (Fig. 2/1)

Este lucrat dintr-o singură valvă de scoică, are $L = 74$ mm și $l = 44$ mm precum și 5 perforații (o perforație mai mare cu $d = 5 \times 6$ mm și patru perforații mai mici cu $d = 2 \times 3$ mm). De asemenea, se observă urmele altor patru perforații în jurul cărora piesa este spartă. Acest aspect arată că piesa a fost utilizată mult timp, fapt care a cauzat distrugerea piesei în zona perforațiilor, precum și faptul că a fost refăcută/reparată.

În opinia noastră, această piesă este un pandantiv care a fost purtat multă vreme. Dispunerea perforațiilor, precum și faptul că perforațiile mai vechi s-au spart, ne fac să credem că perforațiile de la cele două capete erau utilizate pentru introducerea unui șnur, iar cele trei perforații dispuse la baza pandantivului erau

utilizate pentru susținerea altor piese de podoabă.

2. Unealtă din piatră pentru prelucrat osul (Fig. 2/2)

Este o placă din piatră șlefuită cu $L = 163$ mm, $l = 54$ mm și grosimea de 27 - 29 mm. În secțiune are o formă semicirculară, partea superioară fiind plată. Partea superioară este șlefuită și este străbătută pe axul lung de o șanțuire lungă de 152 mm, largă de 5 - 6 mm și adâncă de 2 - 3 mm. La partea inferioară se observă urme de lut, fapt care ne determină să credem că obiectul era „încăstrat” într-un „postament” din lut.

Având în vedere faptul că roca din care este lucrat obiectul este o gresie, suprafața superioară este plană și netedă, precum și faptul că șanțuirea are urme de utilizare (lățimea și adâncimea variază), considerăm că această piesă era utilizată la prelucrarea osului. În opinia noastră, fața superioară era utilizată pentru șlefuirea suprafețelor plane, iar șanțuirea era destinată obținerii vârfului uneltelor de tip împungător sau străpungător.

Cele două piese oferă informații importante despre podoabele locuitorilor așezărilor Gumelnița A1, dar și despre tehnologia prelucrării osului.

Pandantivul din scoică, descris mai sus, este deocamdată prima piesă de acest fel descoperită în aria culturală Gumelnița A1.

Unealta din piatră utilizată la prelucrarea osului, pe lângă faptul că oferă informații referitoare la tehnologia prelucrării osului, este un indiciu al existenței unui atelier pentru obținerea uneltelor din os și corn în așezarea Gumelnița A1 de la Însurăței - „Popina II”.

BIBLIOGRAFIE

- Pandrea et al. 1999. Pandrea, S., Sirbu, V., Neagu, M. *Cercetări arheologice în așezarea gumelnițeană de la Însurăței- „Popina I”*, jud. Brăila. *Campaniile 1995- 1999. Istro X*: 35-70.
Pandrea, Vernescu 2005. Pandrea, S., Vernescu M. Câteva observații referitoare la raporturile dintre cultura Gumelnița și cultura Precucuteni. *Cultură și Civilizație la Dunărea de Jos XXII*: 263-278.

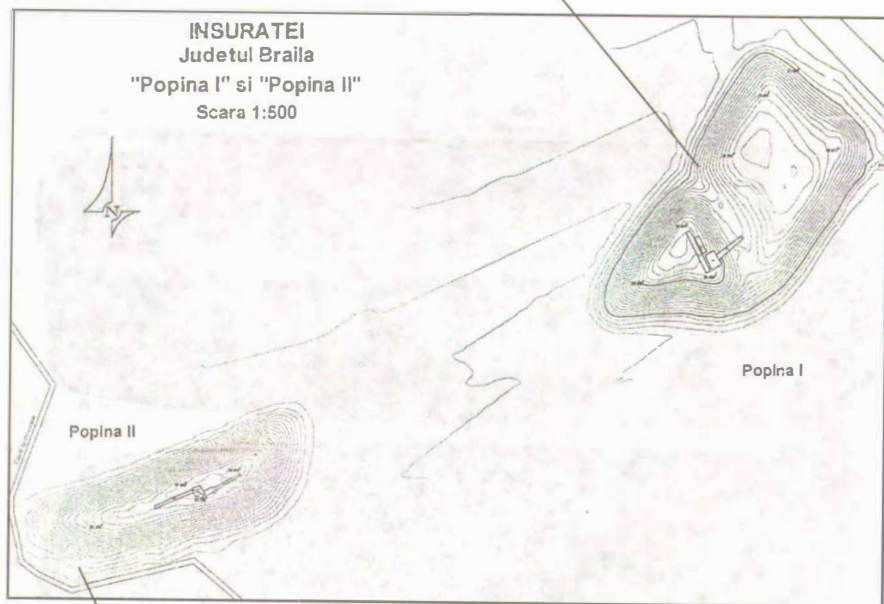

FIG. 1 Însurăței - "Popina I" și "Popina II"

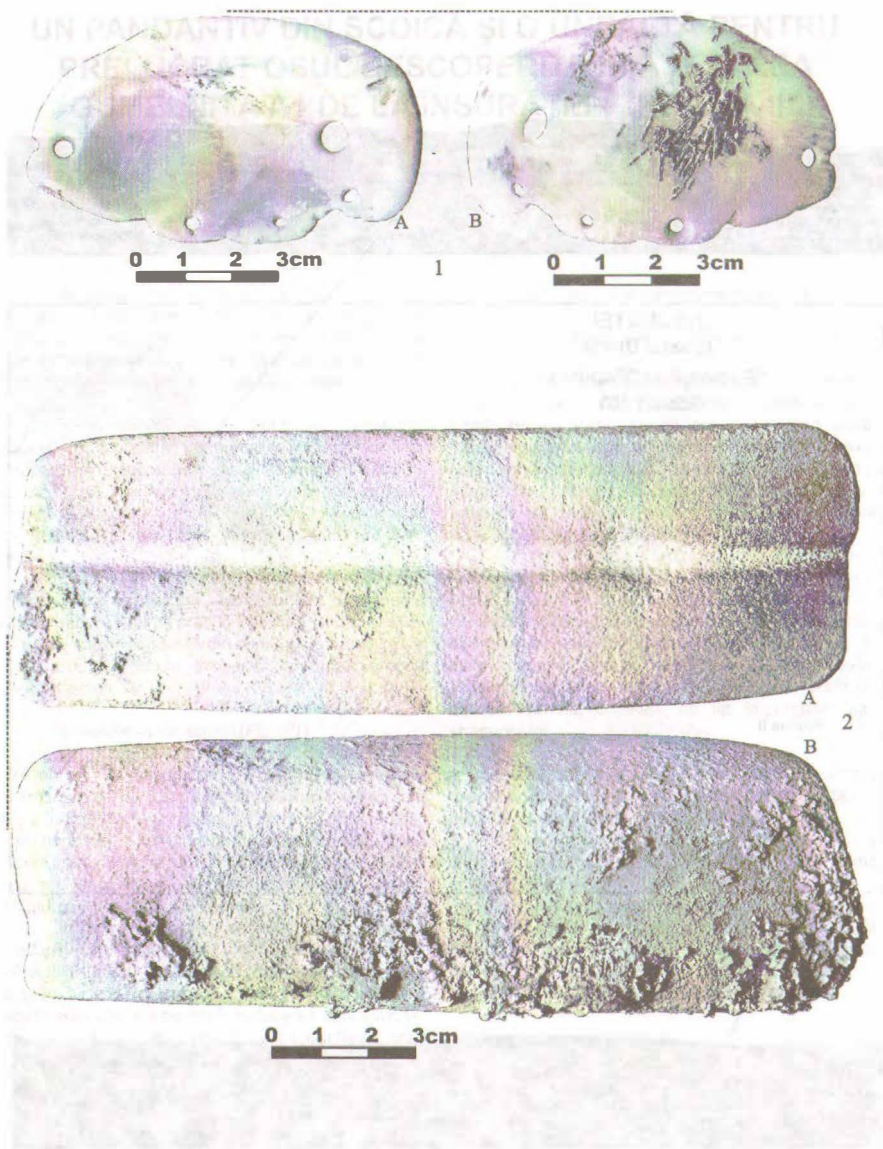

FIG. 2 Însurăței - "Popina II"; 1. Pandativ din scoică; 2. Șlefuitor pentru unelte din os